

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția Strada Buzești 42 Administrația Strada Regală, 6. BUCUREȘTI	Director: N. IORGA Redactori: { St. O. Iosif, M. Sadoveanu și I. Scurtu.	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . 10 lei În străinătate 12 »
--	--	--

O obraznicie a bunilor noștri prieteni străini

A fost vorba nu de mult în două articole din această revistă despre luminatul bărbat frances și meșterul stilist Belessort din Paris, care, după ce dăduse gata Iaponia într-o carte de dăunăzi, îndreptase asupra noastră, asupra micii, unilei, sălbatecei României mîncătoare de Jidani cari o mîncă îndurătoarele sale priviri de turist literar, științific și politic. Am mărturisit părerea, cu totul personală de alminterea, că asemenea visite ale somităților veacului ni s'ar putea cruța, fiindcă, afară de o parte din boierime bucurească de oaspeți trufași, noi ceștialți barbari nu simtem pregătiți pentru a primi pe alții decît pe semenii noștri.

Cartea d-lui Belessort a avut totuși — cine citește «Sămănătorul» și cine-l crede în acest mare pöpor al Romînilor? — a avut decî un mare succes. Ori-ce Romîn cu diplomă, haine și hîriială de Paris s'a grăbit să-și împodobească biblioteca internațională cu acest produs plin de savoare al minții omenești cultivate.

Compatrioților d-lui Belessort, cari sînt foarte adese ori, în presă și literatură, coreligionarii părții aceleia din locuitorii României cari nu vreaș să vorbească românește, în numele Vechiului Testament și al unei nobile descendențe galițiene, compatrioților d-lui Belessort cartea nu li-a plăcut de loc, cel puțin în ceia ce privește ideile.

Noi ne simțiserăm jigniți în conștiința muncii ce am îndeplinit-o până astăzi prin tonul ușurel și luător în batjocură, foarte politicos de alminterea, în care călătorul frances vorbise de trecutul nostru. de care n'avea habar, de literatura noastră, care-i rămăsese cu totul necunoscută, de viața noastră politică din care cunoscuse numai amabilitatea cîtorva persoane, de viața noastră socială din care zărise numai un lustru înșelător. E ușor de înțeles pentru cine are «inima la locul ei», cum zic connaționali d-lui Belessort, că nu putea să ne vie la socoteală o descriere pe atît de pripită pe cit de împodobită

în care era vorba exclusiv de boii, de cîmpii, de Evreii și de proprietarii de saloane de la noi și în care nu era un cuvînt despre munca noastră cea mai adevărată, mai cinstită și mai rodnică.

Ei bine, — și aceasta trebuia să ni fie o strașnică învățătură în relațiile noastre, prea lesnicioase până acum cu străinii, și mai ales cu cei de acolo, de la d. Belessort —, ei bine, critica francesă socoate cartea acestui domn ca o colecție de complimente pe care nu le merităm, ca un buchet de reclamă, pe care — știe Dumnezeu — l-am fi dorit, l-am fi cerut, l-am fi îndrumat, l-am fi plătit chiar. Da, din panegiricul proprietarilor de saloane, Evreilor, câmpiilor și boilor noi am ieși ca un popor de oare-care însemnătate, cultură și omenie, ceia ce nu sîntem într'adevăr.

Aceasta o știe și o spune un domn cu două nume în loc de pronume, Ernest-Charles, care face cronica, adecă, așa cum se înțelege prea adeseaori pe acolo, un fel de critică flecare, cu pișcăături ca să rizi, la vestita *Revue bleue* pe care Romîniî noștri o au mai buciros pe masă și o cetesc mai cu drag decît pe aceia din bieteles noastre reviste sărace, ce li vrea mai mult bine.

D. Charles acela Ernest care, nefăcînd însuși cărți, are mēseria de a spurca pe ale altora, știe toate. D-lui, care n'a călcat în viața d-sale pe la noi, care n'a avut în mină o singură carte în limba noastră, care habar n'are de această limbă vorbește cu cea mai mare încredere și precizie despre orî-ce ne privește. Așa nu i-a rămas ascuns faptul că n'avem nici-un sentiment național, că patriotismul nostru nu e alta decît ura împotriva străinului harnic, care vine să tulbure lenea noastră, lenea înăscută în acest afurisit de neam, al cărui țerañ lucrează opt luni pe an cu spinarea ruptă pe ogoare de la răsăritul până la apusul, până tărziu după Apusul soarelui. Mai poate spune d-lui că sîntem un popor incult, adecă, să zicem, care ne-am îndărătnicit să nu învățăm carte în împrejurări tocmai așa de prielnice pentru cultură, ca acelea în care s'a lăfăiat poporul d-sale două mii de ani. Regele nostru e un străin, nerecunoscător și nepoliticos față de Franța, al cărei Împărat Napoleon al III-lea venit după cel d'intăiu, care a vrut să ne dea și Austriei și Rusiei, ni-a dăruiit Unirea, în visurile lui sentimentale, pentru care peste cîți-va ani l-au dat jos de pe tron. Aristocrația noastră nu mai poate de nemțește. Noi toți murim după Nemți, și sîntem așa de păcătoși în cît nu murim mai curînd după Ruși, aliații Francei, cari Ruși ar dori să murim de dragostea vitejiei și civilizației lor. Ticălos popor și poporul ăsta românesc, domnule Ernest-Charles, de la saū *di pi*, cum te simți și d-ta, *Revue Bleue*, mai mult *di pi* de cît de la Paris!

Și așa vin la rînd casele Bucureștilor, care nu sînt frumoase (că e și veche. edilitatea bucureșteană!), mahalalele, asemenea cu ale unui «oraș chinez», cuib de putoare și de calicie viermănoasă, pescăriile d-lui Antipa, care n'aduc nici pe departe ce ar aduce dacă am face o sănătoasă politică franco-rusă și am crea pe atîția Jidanî cari nu vreaș să fie Romîni măcar cetățeni romîni... Și atîtea alte păcate, neexplicabile și care nu se pot ierta! Toate înfășurate în glume, în teorii, în cornete de anecdote poleite...

Uite atîtea pot să spuie despre România tinerii noștri Evrei cari stau la Paris și poate oameni mult mai mari decît dîșii cari au stat în București. Iar d. Charles-Ernest proclamă aceste adevăruri în auzul lumii. Ceva însușiri să fi avînd, n'a auzit d-lui. Și omul care-și bate joc de cei ce pretind a cunoaște în cîteva zile un popor își scrie senin această critică, pe atît de nedreaptă, pe cît de obraznică.

Dar așa ni se cade. Nu e nici cea d'intăiu lovitură de picior pe care o primim pentru gudurăturile noastre față de străini, și nu va fi cea din urmă. După cîteva chelălăituri vom cere iarăș favoarea de a fi gidilați pe burtă cu vîrfu cismeî. Și iarăș vre-un Ernest, ori Charles ne va zvări de supt masă, dintr'o izbitură.

Până ce, cu oasele rupte, ne vom învăța odată să nu mai încunjurăm cu lingușiri de cîne flămînd masa nimănuî. Până se va deștepta și în această generație trufia de Valah sălbatecă, de care s'au temut față de strămoșii noștri ori-ce neam a ajuns să ne cunoască.

Atunci nu vom mai fi amabili, dar vom fi *cuminți*.

N. IORGA.

DURA LEX

I

Ca un artist de-apururî nemulțumit de sine,
De mîi de anî natura în setea de mai bine
Se luptă să deschidă desăvîrșirî cale —
Și tot mai mult împarte din darurile sale :

Dă sufletuluî dripi și trupuluî vigoare,
Femei frumusefe iar geniuluî scînteî —
Și pas cu pas se'nalță eterna creatoare
Vîsînd să dea luminiî un neam de semî-zeî...

Dar uneorî, de muncă, maestrul obosit e :
Prirîrea cade'n negurî și dalta e săracă ;

Furat de somnul mințîi ca un copil se joacă
Duriînd din lut rremelnic făpturîncisprăcite.

Apoi le pleacă legîi de fer : Cei slabi să piară!
Să nu le dea viața nimic din cîte-or cere!
Dar a renit un geniî al mileî, o fecioară,
Și-a fost induiosată de-a lor îngenunchiere.

Ea crea să nu mai plîngă în întunerie nîme,
În orice ochî să vază surîsul fericirî ;
Din toți să facă culturî setoși de innălțime —
Să rîndece cruzimea și rătăcirea firî...

Și peste tot norodul ce-a fost menit la'nfringeri
Ea își ridică dreapta: «Aș vrea să nu măi sin-
Atitea inimii urecă pe scările cerești [geri...
Și numai tu rămas-ai fărăinei să slujești...

Sus fruntea! E o lume ce n' ai văzut-o încă:
Vieața năvălește cu furia d'întiui,
Iar cerul tot suride din pacea lui adincă --
Spre el, spre el! Cu ochii în raza lui rămâi!..

Făclia vieții tale primească iar lumină!
Prea timpuriu o stingă destinul ne'mpăcat!
Ai numai o vieață și ar fi fost păcat
Să mori fără' a cunoaște comoara ei deplină...

Odragii mei prietenii! Luptați, cîntați, iubii --
Să faceți o virtute din setea de plăcere!
Rămîneți pururi veseli -- nebuni și fericiți --
Drept mulțumire zina numai atît vă cere...»

II

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum cătu pruncul mina să și-o poarte,
Spre tot ce vede: chipuri, năluciri,
Că pentru el nimica nu-î departe
De dulce-amăgitoarele'i priviri;
Așa rîvnea la strălucirea toată
Copiui slabi ai neclintitei fir;
Abia născuți la viea' adevărată,
Cereați pe frunzi cumunî nemuritoare,
Doriați acînt ca vulturii, măreșii --
Un freamăt lung de gurî nerăbdătoare
Să soarbă pînă'n fund paharul vieții...

Dar brațele'n curînd cad obosite...
Departate-aî fost fugarele lumine!
Iar roade ce păreaî că vin de sine
Acuma cer să fie cucereite...

În braț și 'n suflet li-î puterea moartă,
Căci blestemul cel rechî și azi îl poartă;
Dar în trudișii ochi, în grai, în vine
Trăiește pururi dorul de, măi bine...

«Din milă ne-ai clădit o lume dragă,
Dar înțelesul ei ni se ascunde;
Căci încă n'am cules o rază'ntrăgă,
Iar de-am rîcnit la cer -- aripî de unde?

Puternic curge al vieții dar,
Comori curate ne așin cărarea;
Că'n recî pășim spre ele în zadar,
Căci fug mereu, cum se strămută zarea...

Nădejdea 'n tine ni-a rămas, divino!
De nu poți tu, ce duh ne-ar ajuta?
Ucigătoarea noastră sete-alin'o,
Său dă-ne tot din îndurarea ta...
Ca o statuie 'n recî nedesvălită
Ne-apare fericirea, doamna vieții,
Dorită pururi, pururi tănuită --
Îndură-te și rupeți călul fești...

Muți, înecați de-a ei lumină nouă,
Piciorul drept plecîndu-l în țărîna,
Vom ține strîns cu brațele-amîndouă
Genunchii tăi de marmură, o zînă!
Iar ochii umezi vor căta la vine --
Va fi o clipă de-adorări senine
Pe care lutul nu o poate spune;
Doar ciștu-eu fericiți o zic din strune --
Noi n'acem decît lacrimi și suspine...»

Iar, Ea, cu vocea 'n lacrimi înecată:
«De n'ar fi margini în puterea mea!...
V'am arătat lumin' adevărată --
Luptați acum s'ajungeți pîn' la ea!...

Un veac întreg cu voi de ași rămîne
Și de n'aș da tot cerul, stea cu stea,
Un adevăr veți înțelege mine,
Că fericirea tot nu voi putea:

E o copilă dulce și curată,
C'o lacrimă în ochii ei cerești --
De toți s'ascunde, rare ori s'arată:
Atunci cînd singur tu o cucerești...»

III

...Iar tînguirea lor creștea furtună --
Nici zina nu putea s'o măi alină;
Și-aî recăzut în oarba lor genunzi
Acîi ce n'au putut trăi prin sine...
Aî sfișiat și sufletul copilei --
Cît bine semănase ea pe cale!
Și numai florî cernite, numai jale
A răsărit din lacrimile milei...

Zeiță tu, eternă bunătate,
 De-îi întilni în lunga ta cărare
 Robi și nevolnici, suflete'nserate,
 Treci înaintea, lasă-îi în uitare !...
 Fiița lor, de cînd a fost creată,
 Robie și'ntunerice numai strîns'a ;
 Dar este lină și netulburată,
 Nici o dorință nu veghează 'ntr'însa —
 Să nu-î trezești !..

In temniști, prin zăbrele,
 Străbate raza 'ndepărtatei stele :

Se pare că un duh pin sfinte sfere
 Coboară 'n casa morții mîngăiere...
 O geniū luminos ! Ar fi mă bine
 Să-î uieți p'acei ce s'aū uitat pe sine.
 De ce le chemi trecutu'n amintire
 Cu mîngăierea ta ?
 De ce să'noii cu slaba-ți licărire
 Nebuna, vechea dragoste de viață,
 Cînd nu ai drept la ea ?
 Retrage-ți mîngăierea celi înghieață !
 Apui, apui măi repede, o stea !..

P. CERNA

VASILE CÎRLOVA

Cumpărai la Socec o cărticică cu un titlu foarte ademenitor : *Dr. Ioan Rațiu, Vasile Cîrlova, studiū istoric-literar, Blaj, 1905.*

Cîrlova-î o dragoste plăpîndă pentru toți cercetătorii literari romîni. Să cînti atit de bine ca el timp atit de scurt ca el și să îngropi cu tine o nădejde mare —, nu-î numai trist, este tragic: Cărticia d-lui dr. Rațiu te poate face să tresari !

Studiul fusese și laudat. În *Unirea* dela Blaj, care ce-î drept, nu-î gazetă literară, cetisem că «această carte din punct de vedere literar are un preț de netăgăduit întru cit scoate din negura vremilor pe poetul tînăr, care» etc... *Samăntorul* chiar găsi că studiul este «scris cu multă evlavie», dar nu căută să se convingă dacă este scris și cu temeinicie.

Studiul cuprinde paginile 5—50 ; pe paginile 53—73 se retipăresc singurele poesii, care s'aū putut găsi din ale lui Cîrlova, înnulțite cu una, care nu-î de Cîrlova. Cine dorește dar să citească *Păstorul intristat*, *Inserarea*, *Ruinele Tîrgoviștii*, și *Rugăciunea* să dea — și eū sfātuiesc pe oricine să dea — pentru ele 1 franc 25 bani. Studiul *singur* n'ar merita această jertfă neînsemnată.

Despre V. Cîrlova s'aū spus — ca și aici — basme, dar și lucruri bune : nimeni nu le-a cercetat cu de-amănuntul, deși mi se pare că asupra lor sîntem datorii să facem lumină toți cei ce sîntem în stare a spune o vorbă întemeiată. Numai de aceia scriū și eū rîndurile care urmează.

Capitolul I al studiului se ocupă cu fixarea locului ce-l ocupă V. C. în evoluția poeziei lirice românești. După o introducere orientată după d. I. Bianu (*Momente culturale*), cu păreri care nu se pot primi fără restricțiuni, d. dr. R. ajunge la V. C. și-l așează «pe la finele epocii» care începuse cu M. Milo, C. Conachi și Văcăreștii. Dar Cîrlova «se ridică peste ceata predecesorilor și se apropie de poeții mari ai literaturii mai nouă»—; «ca atare el face trecere completă dela poesia ce s'a desfășurat la noi după 1830».

Dacă «trecerea» este «completă», atunci ea este un început de epocă nouă, nu «finea» unei epoci vechi: Aceasta-i o obiecție logică.

Că în realitate așa a fost, că Vasile Cîrlova nu cade nici măcar în primele începuturi ale epocii nouă, ci c'un pas. doi mai încoace, se va vedea mai la vale: Aceasta va fi constatarea unei lipse de cunoștințe indispensabile pentru aprecierea lui Cîrlova și — concedem — greu de câștigat în locul, în care trăește și scrie dr. Rațiu.

* * *

În acelaș capitol dr. R. dă expresie și păreri că «dela trecerea sa (a lui Cîrlova) din această viață s'au pîrîndat pe rînd (*sic*) zeci de ani și el aproape tot atît de necunoscut ne-a rămas pînă în ziua de astăzi, ca și în anii în cari s'a petrecut».

Părerea că V. C. a fost un «necunoscut» în «anii în care s'a petrecut», ca și mai tîrziu, este o greșală. Ea nu reproduce fapte, ci este o închipuire a autorului. Voiu arăta deci eū cum s'a introdus C. în literatură, ce efect a făcut, pe cine a influențat și cit de trainică a fost amintirea lui.

* * *

«Un contemporan al poetului» — sau numai un pretins contemporan? — a afirmat în *Timpul* (1877, 14 Sept.), că V. C. «nu învățase decît azbuche și alfavita», că adecă învățase carte puțină. Aceasta nu poate fi adevărat. El știa franțuzește; iar grecește trebuie să fi știut foarte bine: Aceasta se poate afirma, nu pentru că ar fi tradus pe *Ero și Leandru* din grecește (Musaios), cum crede și dr. Rațiu (Cap. VIII) — deși nici un isvor n'a afirmat că traducerea este făcută după Musaios — ci pentru alt motiv. Anume, la început V. C. a scris poezii grecești. Faptul acesta ni-l raportă D. Bolintineanu, într'o scriere francesă. El nu se poate pune la îndoială. Văzînd că se ivea un talent, I. R. Voinescu, care a fost prietin bun cu Bolintineanu, tovarăș de lupte po-

litice și fără îndoială și izvorul informațiilor lui, a stăruit ca V. C. să scrie românește. Și Cîrlova scrisese românește și publică scrierile în *Curierul lui Eliade*, unde și-le publica și Voinescu. Vezi d. e. versuri de Voinescu în No. dela 13 Aprilie 1830, p. 39. Dim. Bolintineanu mărturisise ast-fel în *Les principautés roumaines, Paris, 1854, p. 51*:

«Le poëte Carlova, mort dans la fleur de l'âge, après avoir essayé de chanter en grec, finit, sur l'invitation que lui en fit son ami, M. Voinescu, par écrire en valaque. Il se mit alors à chanter en vers énergiques et passionnés la gloire passée de sa patrie et ses malheurs présents».

Fericita influență a lui I. Voinescu II. venea mai de departe; inclinările lui literare și naționale aveau o origină familiară. Se spune anume despre tatăl său, marele clucer Răducan Voinescu, mort la 14 Febr. 1841, că el a fost «boier blind și milostiv, iubitor de înaintarea literaturii românești, carele în vremea băjenii la Brașov a talmăcit în limba românească, ca s'o mai îndrepteze și să depărteze cuvintele cele străine» —, cum scrie necrologul din *Cantor de avis și comers, 1841, No. 14 din 18 Febr.* Dacă am fi de părere că în astfel de cazuri posibilul a fost și împlinit, ne-am putea întreba: marele clucer să nu fi cunoscut pe amicul fiului său? Dar nu susținem întrebarea, și ne mulțumim a zice că și știrea despre Răducan Voinescu caracterizează mediul care l'a cîștigat pe V. C. pentru literatura românească.

Poesia lui V. C., care apare de-odată puternică și matură, a fost dar precedată de-o serie de încercări grecești al căror fond de idei nu este cunoscut, dar a căror valoare de preludii, de deprindere în scriere nu a putut fi fără însemnătate.

După acestea au urmat încercări mai ușoare în limba română. Nici acestea nu ne sînt cunoscute. Dar alți contemporani trebuie să le fi cunoscut. De pildă, I. A. Vaillant zicea despre ele în *La Romanie* (Paris, 1844), Vol. III, p. 195—196:

«Carlova n'avait encore que dix-sept ans qu'il soupirait déjà des vers d'amour aussi purs que son jeune coeur».

Poesiile caracterizate astfel de Vaillant sînt — admit eu — acelea pe care *Curierul* rumînesc le-a numit în necrologul lui V. C. «micî dar ingenioase poeme» (Anul 1831, p. 275), pe care mai tîrziu *Bucovina* (1849, p. 77) le numia «micî, dar pline de foc poezii».

Eliad se afla pe atunci tocmai în răsărirea sa frumoasă. El traducea de mult pe Lamartine; societatea literară din casele Goleștilor îi ascultase cu încîntare traducerile; acum chiar ele apăreau într'o broșură: ce era mai firesc, de cit ca și V. C. să meargă la școala lui, ca și cei-lalți tineri literați începători? Și la ce școală ar mai fi putut

merge, cînd alta nici nu exista? Ce legislator al limbii să mai fi căutat, cînd toată țara se închinase lui Eliade? De aceea nici vorbă nu poate fi că Vaillant n'ar vorbi drept și bine, zicînd despre Eliade:

«C'est à son école que se forment *Carlova, Alexandresco, Boliac.*»

Astfel, atras de amici, care-î pun pana romînească în mînă și primit bine de Eliad, care-î uimit de talentul lui Cîrlova, acesta începe să publice poeziile din Curierul rumînesc.

* * *

Eliade încărca pe V. C. cu laude.

După Ruinurile Tîrgoviștii (Curierul, 1830 Martie 20), Eliad revine la 23 Martie (p. 16), apreciază pe Vasilache Cîrlova, care era — după știința lui — de 20 ani, îl numește tînăr «plin de talent» și mărturisește că «geniul său cel poetic făgăduiește mult pentru limba romînească cea atît de frumoasă supt pana lui». Eliad promite că «de-aici înainte» V. C. «va umplea mai adesea» coloanele gazetei.

La 29 Iunie apăru Inserarea. Eliad nu avusese loc să scrie vre-o glosă chiar în acel număr; el reveni însă în 3 Iulie (p. 127) și aprecia poesia în chipul următor:

«Rodnicia geniului acestui poet crește la vederea tuturor lucrurilor celor frumoase. Citirea *Singurătății* lui de la Martin i-a dat pricină a face această poemă ce este o variație de cele mai norocite și zugrăvită cu cele mai vii fețe».

În acelaș număr (3 Iulie) apăru și *Cununa lui Cîrlova* de I. Văcărescu, care voia să se știe că și el a fost mișcat de *toate* versurile poetului, dar «mai vîrtos de aceste după urmă».

V. Cîrlova era deci, ca și Eliade, un lamartinian apreciat; începutul lamartinismului îl făcuse însă cu vre-o șase-șapte ani mai nainte, Eliade! Acesta-î faptul pozitiv, care răstoarnă clasarea neîndreptățită a d-lui dr. Rațiu, pe care am citat-o mai sus, unde ziceam că V. C. cade chiar ciți-va pași mai încoace de primele începuturi ale literaturii nouă.

* * *

Moldova încă tresărise la glasul tînărului poet.

Să adun și de-aici cîte-va dovezi hotărîtoare.

La 22 Iunie 1830 Curierul lui Eliade a publicat o scrisoare care a fost trimisă din Iași, din redacția *Albinei rumînești*. Scrisoarea este a unui bôier, care din întîmplare sosise la București cam de-odată cu

scrisoarea sa. Boierul era Aga Nicolae Ghica. Ghica venise la București ca secretar al vornicului Dimitrie Plagino, care avea să se întrunească cu vornicul muntean Mihalache Ghica, al cărui secretar era Simion Marcovici, și toți cu Turcii, pentru a hotărî hotarale țării în înțelesul păcii dela Adrianopol. S. Marcovici era literat și colaborator la Curier; Mih. Ghica era poate de-atunci un protector sau cel puțin un amic al literaților munteni; Aga Ghica, un iubitor de literatură. Și pe când vorbeau despre granițe, cade în mijlocul lor scrisoarea dela Iași:

Domnule

În foaia *Albinei* de astăzi am citit și am recitit cu cea mai mare luare aminte nemuritoarele versuri ale D. V. Cirlova. Pătruns fiind de cea mai mare amirație pentru asemenea de nalte sentimenturi glăsuite în chipul cel mai cutezător poetic, n'am putut tăcea această a mea simțire și ca un patriot mă socotesc dator a face cunoscut tributul ce simt că se cuvine unui asemenea geniū. Pentru aceasta dar neavînd cînte a cunoaște însuși pe D. Cirlova, vă pohtesc, Domnule, a binevoi să luați osteneala a aduce la a sa cunoștință această a mea din adîncul inimii amirație pentru un asemenea talent. Sînt foarte trist, căci nu pot descrie mulțimea simțirilor, adîncimea ideilor, ce mî-aŭ năvălit la cetirea poemii pomenite.

Aga Nicolae Ghica.

Poema pomenită era *Ruinurile Tîrgoviștii*, pe care Albina rumînească le retipări după Curier, în Aprilie 1830, (p. 116).

Scrisoarea Agăi Ghica se poate lua ca tip pentru felul cum vor fi simțit și alți Moldoveni la citirea *Ruinurilor*.

Pentru a doua dovadă nu am o dată cronologică precisă, la zi, dar este firește clar, că ea cade în anii 1830—1831, cînd aŭ apărut poeziile lui V. Cirlova. Dovada se găsește în A. Pumnul, *Lepturariă*, Vol. IV, 1, p. 242.

Notițele biografice din Pumnul sînt de valoare. Există anume dovezi că, avînd nevoie de știri relative la viața scriitorilor noștri, el s'a informat de la autori sau dela amicii lor. De aceia trebuie să admit că și izvorul informației care urmează trebuie să fi fost bun.

A. Pumnul scrie în biografia lui Costachi Negruzzi, după ce a vorbit despre supărarea lui pentru moartea tatălui său:

«Această întîmplare, precum și nenumăratele procese escate după moartea tătine-său îl aruncară într'o melancolie și scîrbă nespūsă,

din care îl săcpă apoi cetirea frumoaselor versuri ale lui Cirlova, cari și deșteptară într'insul gustul literaturii naționale; și îndemnările lui Eliade îl înturnară cu totul spre poezie».

De influența lui Pușchin și V. Hugo asupra lui C. Negruzzi știa și Pumnul, ca și noi; dar noi nu mai știm despre a treia influență însemnată a lui V. C., nici dr. Rațiu firește.

Mai este de nevoie să adaug, ca altă dovadă, reproducerile Albinei după Curier? Albina reproducea și notițele Curierului, nu numai versurile.

Toată istoria aceasta a intrării atât de festive a lui C. în literatura română i-a rămas «necunoscută» d-lui dr. Rațiu.

(Va urmă.)

G. BOGDAN-DUICĂ.

ALAIUL MORȚII

Se sbate 'n ghiara boalei sărmanul ei iubit,
Cu văzul stins, cu fața ca facla ce-arde 'n criptă
Și geme greă... La capu-î: icoană 'n lemn înfiptă,
Stă ea, străjer de veghe, cu ochiul ațintit...

Prin geam în snopî de aur cad razele de-amurg
Și ciripit de pasări ca 'n vis de-ajung purtate...
Ea totuși stă, veghiază și pleoape 'ngreuiate
Nu simte 'ncet căzîndu-î pe lacrimi ce curg...

Și... vis e său i' a avea, dar iat'o tresărind....
Uimită-î mult și cată colo spre pragul porții
Și ce-a văzut, nu crede: Alaiul trist al Morții,
Șireag cernit ea vede pe colbul alb pășind.

Sînt mii și mii de ființe: copii, bătrîni, femei,
Sînt mîndri Crai cu steme, sărmanî în straie rupte
Și trec ușor și falnic cu chipuri reci și supte
Și trec și trec ca unda, dar unde se duc ei?

Se duc spre zări cezoase ce din spre-Apus mijesc,
Nainte-le 'n mers falnic e Moartea, iar din urmă
Zadarnic le 'ntind mina cei vii, căci plinsu-î curmă
Și cad pe cale 'n lături, iar morții lin pășesc.

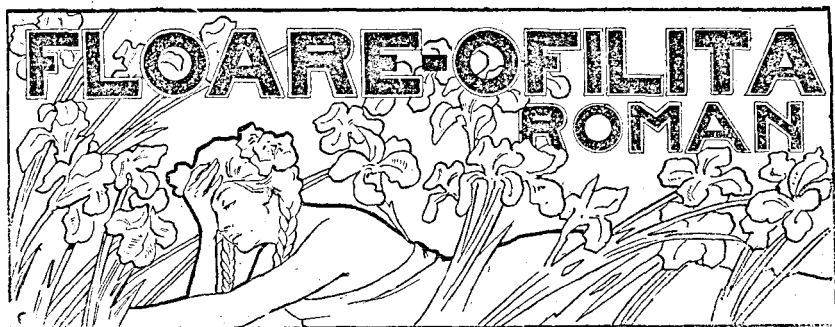
Și lin se duc și Moartea le sună trist din clopot
Și-a giulgiului ei falduri ca steag se sbat în zare
Și tot mereu din case răsar l' a ei chemare
Ființele-î iubite ș'alaiu-î plin de șopot...

Și-a stat privindu-î biata, cu chipu'n groaz'albit
Și făr' să vrea se scoală, zorind să-și facă cruce,
Dar, Doamne, spre iubit-î privirea când ea 'și duce,
Îl vede cum de-odată se scoală 'n pat grăbit...

— Mă duc!.. N'auzi? Mă chiamă : de-ajuns de când aștept!—
Și 'mpins ca de furtună din brațe-î se smuncește,
Iar ea 'n zadar îl roagă cu plinset și-l oprește :
El iese ca năluca spre-alaiū privind'o drept...

Un țipăt lung... și 'n somnu-î trezită sare 'n sus :
Visase... grabnic ochii spre pat cu fric'aruncă,
Dar vă ferească Sfinții : țintit ca de-o poruncă,
Sta țeapăn lingă ușe iubit-î de veci dus!...

I. M. MARINESCU.

Reproducerea oprită.

PARTEA A DOUA.

XIII.

Dimineața ploioasă strecura o fișie leșetică printre perdelele lăsate în lungul ferestrei. În lumina slabă se lămuria neorînduiala odăii bolnavei, pînzeturile aruncate pe scaune, îngrămădirea de pähare și sticlucțe cu doctorii, de pe mäsufa de lîngă divan. O tăcere adincă stăpînia iatacul. Se auzia limpede răsufletul ușor și regulat al Tincăi. Fruntea ei palidă avea o strălucire de fildeș, și orbitele cernite parcă mai păstrău ceva din întunerecul nopții. Dormia pe spate, albă ca ceara, cu buzele ușor deschise.

Lîngă căpătăiū, în jilțul de veghere, adormise cucoana Casuca, zdrobită de trudă, cu capul plecat pe umărul stîng, cu mîna căzută în lung, cu dreapta adusă pe brațe, c'o linguriță încă între degetele gräsuliū.

Multe zile și nopți de groază toți se frămîntaseră în jurul patului fetiței, în jurul trupului ei plăpînd care se zvîrcolia, ars de friguri. Cuconu'-Alecū, moș-Grigore, cuconu'-Iorgu, Mihaī, Vasile, toți veghiseră, cu inimile frînte. Iar bietul conu'-Andrieș, izbit ca de un ciocan în creștet, era să cadă trăsînit acolo, lîngă patul bolnavei. Două zile și două nopți stătuse lîngă ea și o privise năucit, fără să înțeleagă, fără să audă, fără să simtă nimic. Apoi, ca deșteptat, începuse să plîngă ca un copil. Și la urmă începu a întreba ce este, ce s'a întîmplat. Cucoana Casuca schimba priviri de înțelegere cu moș-Grigore, și amîndoi căutaū să-l lămurească că nu, n'a fost nimic, o întîmplare, o pierdere mare de sînge... Și bătrînul se uita în juru-i neînțelegînd nimic, cu ochii turburi, și iar întreba: «Ce s'a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu...»

Un vînt de pustiū parcă bătea prin toată casa, în jurul iatacului.

Toți ieșeau și intrau repede, își strecurau șoapte prin colțuri, se despărțeau, se chemau iar de la doi pași; doctorul trecea grăbit, ieșea pe ușă înconjurat de toți, întrebat de zece guri rugătoare; câteodată odăile rămăneau goale, cu așternuturile învălmășite pe paturi și canapele, cu perinele împrăștiate pe jos. Iar mama Ioana se învîrtia amețită, nu știa de ce să se prindă cu minile.

Acuma, după multe zile de friguri și aiurări, în noaptea asta de sfârșit de vară, cu ploaie mărunță, fetița căzuse într'un somn adînc, liniștit. Cucoana Casuca adormise și ea, zdrobită. Și în odaia tăcută, lumina dimineții creștea, lucia pe sticlele colorate și pe linguriți. În umbra răsăritului, în colțul de sus, candela ardea încă, la Maica-Domnului.

Prin somnul ei greu, cucoanei Casuca i se păru că aude un glas slab, strigînd-o.

«Ninașă, — ninașă!...»

Tresări. Glasul se auzi din nou. Ridică minile, lingurița căzu jos și sună limpede în liniștea odăii.

«A! — Ce este?..» Deschise pleoapele, apoi se frecă la ochi. Rămase cu gura căscată, cu privirile rotunzite de încremenire, asupra Tincăi, care o privia, cu ochii limpezi deschiși.

«Ninașă... murmură Tinca, zîbind ușor.

— Vaî de mine! strigă înăbușit cucoana Casuca. Ce-î, dragă puicuță?... M'ai strigat?...

— Mi-î sete...

Cucoana-Casuca o privi o clipă uimită, parcă nu-î venia să creadă; după aceia duse minile la ochi și prinse a-și șterge lacrimile.

«Ți-î sete? Să-ți dau o leacă de apă?... Da-da... îndată... Uite, lapte... Așa-î că bei mai bine lapte?... — Plînsul îi gîlgiia în glas.

— Vrai lapte?...

— Da...

După ce o ajută să bea, cucoana Casuca începu repede:

«Dragă, dragă puicuță, îți spun drept că nici nu-mi vine a crede... M'ai strigat de multe ori? Nu?... Vaî de mine! nimenea nu știe ce bucurie am eu!... Te simțești bine? nu te mai doare nimic? Spune, dragă puicuță, te doare capul?... Nu te mai doare?

— Nu!, șopti încet madam-Negrea, nu mă mai doare.

Rămase apoi un răstimp gînditoare.

«La ce te gîndești, puicuță?... Vrai să dau perdelele la o parte, să intre lumina? Astă-noapte a plouat, și erî a plouat... A conținut în zori-de-ziuă... Cred că azi are să dea soarele, ș'are să fie frumos...»

Tinca se gîndia. Obrazul deodată i se întunecă și ochii i se umplură de lacrimi. Murmură de-abia auzit :

«Știu... știu...» O clipă își închise peloapele.

«Dragă puicuță, ce-î, draguță?... lasă, — de-acuma toate s'aũ trecut. De ce să măi plîngi?...

— Bătrînul, șopti madam Negrea deschizîndu-și ochii umezi; *tătucul*, ce face?... Unde-î?...

— Cuconu'-Andrieș, e bine, foarte bine... foarte bine, puiule, lasă, nu te îngriji de asta...

— El știe ceva? a aflat?...

— Ce să afe?... Nu, nu știe nimic, n'ai grijă... nu știe nimic...

— Bine..., îngînă încet tînăra și închise iar ochii. Lacrimile remaseră ăminate de sprincene ca niște mărgeluțe de cristal.

Cucoana Casuca voia să dea din mîni, să înceapă iar a spune ceva, — dar se răzgîndi, se întoarse, deschise încet ușa și ieși în sală. Acolo porni măi repede, cu obrazul plin de o mare bucurie. Bătu în ușă, le deschise, zvîrli vorbe înnăbușite de lacrimi :

«Sus! sculați!... S'a trezit fetița, a vorbit.... A întreat... Cucoane Andrieș, a întreat ce măi faci!... Vra să te vadă...»

Ca într'o suflare de vînt trecu și deșteptă pe toți, apoi intră iar în iatac. Tinca sta cu ochii întorși spre ușă.

«Ce-î, dragă puicuță? poate măi vraî ceva? Vraî să guști ceva?...

— Nu, răspunse Tinca... Am auzit că i-ai chemat pe toți... Așî vra să vie numai bătrînul...

— De ce, draguță?... de ce?... Ce-a fost? Eũ nu știũ, am înțeles numai de la mama-Ioana... De ce să nu vezi și pe ceilalți, și pe Vasile... Trebuie să ierți... Ce-a fost, s'a trecut!...

Tinca își încreți fruntea.

«Nu, nînașă, nu-î vorba de asta... Îmi aduc aminte de toate, nu pot să nu-mă aduc aminte... Vreaũ să văd întăiũ pe tata...

— Bine, draguță, bine... Toți aũ stat aici și te-aũ păzit... Și *el* a stat... Dac'ai ști cît de zdrobit a fost și cum n'a dormit zile și nopti..

— A stat și el lingă mine?...

— Da, da, da... A fost o prostie mare, o ticăloșie la mijloc; acuma s'aũ trecut toate... Vra să zică întăiũ să vie cuconu'-Andrieș?... Bun!...

În sală, prin odăile de alături, se auziaũ pași grăbiți, schimburi de vorbe repezi, un murmur vesel. Cucoana Casuca ieși. La ușă, afară, se stîrni un freamăt, — întrebări și răspunsuri, — și îndată intră cuconu'-Andrieș, slăbit, cu barba crescută, dar cu privirile pline de bucurie. În urmă-î, după umărul lui, își arată fața umedă și nevasta lui cuconu'-Iorgu.

«Tincută... Tincută...» vorbi domol bătrînul. Întinse mîinile și nu mai putu zice nimic. Se apropiè, se lăsă pe marginea patului, se aplecă asupra fetei și o sărută pe frunte.

Ce mai faci, mata, Tincută?

— Bine, tătucă, așa-î c'ăi fost supărat tare?... Acuma mi-a trecut...

— Ți-a trecut?... Da... ți-a trecut... Bun, tare bun...

— Dar matale, tătucule, cum ți-a fost?... Ți-a fost rău, așa-î?... greu a fost...

— Nu, îngînă bătrînul întorcîndu-și privirile spre cucoana-Casuca... N'am avut nimica... Acuma-s bine, acuma-s bucuros... că te văd iar cu ochii limpezi... Tare ți-a mai fost rău! Eū am întreat, de ce, frate dragă?... și nimenea nu mi-a spus... eū nu știu nimica... Dar acuma văd că ți-a trecut... Ce-a fost? ce s'a întimplat?..»

Fetița zîmbia trist și-l mîngîia încet c'o mină pe obraz.

La ușă se auziră iar șoapte și zgomote și cucoana Casuca nu mai putu răbda. Puse mîna pe clampă și deschise. Intrară, cu fețele luminate ca de soare, moș-Grigore, cuconu-Alecu și Mihaî. Tinca-și întoarse privirile spre ei.

«Tare-mî pare bine! zise cuconu-Alecu. De-atîta vreme tot supărați am fost!...» Îi puse mîna pe frunte, apoi îi mîngîie părul bălăii.

Moș-Grigore își făcu loc și se opri înaintea patului. Tinca-l văzu și-i surise.

«Da, da! zise cuconu-Grigore, acuma a răsărit soarele, brava!

— Și eū, țată Tincută, și eū îs aici...» zise grămădindu-se Mihaî. Îi apucă mîna dreaptă, slabă și albă, și i-o sărută repede de cîteva ori. «De acū, aici am să stau, lingă mata, ș'o să jucăm amîndoi cărțile... Vraî? Și boscării îți fac!...»

Tinca rîse ușor.

«Da, da! rosti blind cuconu'-Andrieș. Chiar așa...» și prînse a rîde și el.

Un schimb repede de vorbe și de zîmbete trecu ca o undă de vînt primăvăratesc. După aceia cuconu-Andrieș parcă își aduse aminte de ceva.

«Bine, frate dragă, ce-a fost? ce-ai avut tu, fetiço?... Eū nu înțeleg nimic...»

Cucoana Casuca strecură o privire spre cuconu'-Grigore; zîmbetul Tincăi pieri.

«O prostie a fost! zise cucoana Casuca. S'a amestecat cineva... cu intrigă...»

— Cine, frate? cine?...

— Ei, cine? Cineva! Parcă dumneata nu știî?... Ș'a venit cu vorbe,

și cu intrigi : că așa, și pe dincolo, și uite, așa s'a întâmplat, și iaca, aista a fost veninul...

— Cum ? cine ? îngînă nedumerit bătrînul, pe cînd ceilalți zîmbiau cu privirile în jos, iar Tinca închisese ochii, cu fruntea încrețită.

— Cine ? cine ? rosti repede, dînd din mîni, cucoana Casuca... Pîn' acuma nu ți-am spus ? Nu ți-am dat a înțelege ? N'ai întrebat și dumneata de ce nu vine pe-aici... că știași că e prietenă bună a fetiței...

— A-ha ! strigă deodată cuconu-Andrieș, și se păli cu mîna peste frunte.

— Da, frate, da... îngînă moș Grigore.

— Vra să zică n'a fost nimic altceva... Eă tot nu înțeleg !...

— Nu, n'a fost nimic... » șopti Tinca deschizînd ochii și întinzînd mîna ca să-l mîngîie pe obraz.

Urmă un răstimp de tăcere. O rază de soare fulgeră dintr'odată pe geamuri, printre perdele, și lumină iatacul. Cucoana-Casuca deschise iar ușa. Toți își întoarseră capetele. Vasile intră, tras la față, neras, c'o privire umilită de om necăjit și chinuit.

Cînd cu toții se întoarseră spre pat, Tinca sta cu ochii închiși, parcă o furase somnul.

« A așipit... » șopti cuconu-Alecu.

Negrea innaintă în virful picioarelor, se opri lîngă pat, îi apucă mîna și i-o sărută încet, cu grijă. Oftă și-și întoarse spre ceilalți privirile nesigure.

Se așezară pe scaune tăcuți, așteptînd parcă ceva.

Două lacrimi limpezi isvoriră din ochii închiși ai fetiței. Apoi pleoapele se ridicară deodată, și o clipă privirile rămaseră ațintite în fișia de soare, care intra dreaptă, ca o placă de argint, printre perdelele albe. Tinca știa că întorcînd ochii, va găsi pe Vasile aproape, — și, într'un vis de-o clipă, văzu desfășurîndu-se innainte-î o viață cu care începea să se împace, o cîmpie fără lumină multă și fără flori, prin care trebuia să treacă numaidecît, alături cu cel care-î fusese odată drag.

MIHAIL SADOVEANU.

TRECEA UN OM PE DRUM...

Trecea un om pe drum aseară,
Trecea cîntînd încet pe drum,
Știu eu? — Poate cînta să-î pară
Drumul mai scurt — or poate cum
Era așa frumos aseară,
Poată cînta ca să nu-l doară
Că-î singur numa' el pe drum...

Trecea și eu eram în poartă
Și ș'a văzut de drumul lui,
Dance mi-o fi venit de odată
De am oftat, n'oi ști să spu.
Și nu'mi venea să plec din poartă
Și par'c'un dor de viața toată
M'a prins privind pe urma lui...

Așa ne-o fi la fie-care
Că stăm în poartă și nu știm
Pe călător măcar de-l doare
Ceva, — și de ne pomenim
Oftînd, pe semne fie-care
Ne-om fi simțînd departe tare
De-un drum pe care-am vrea să fim. —

CRONICĂ.

În revista bisericească din Rîmnicul-Vilcei «Cuvîntul adevărului», par. Bălășel dă extrase și chipuri din călătoria pe la mănăstirile oltene a Francesului Lancelot, care nu fusese întrebuintată pînă acum. Tot acolo, pagini dureroase, de același, despre starea de astăzi a țerănimii, mai mult compătimită decît cunoscută și înțeleasă.

Aflu că episcopul Rîmnicului, P. S. S. Atanasie, se gîndește a da expoziției din 1906 un album al mănăstirei din diocesa sa, cu lămuririle de nevoie. Dacă va isbuti bine, el va fi de sigur de un însemnat folos pentru multe feluri de studii. Dar ceilalți Preasfințiți n'au de gînd să lucreze cîte ceva pentru același scop? Chemarea lor e mare, și mijloacele puse la îndămină de Stat înalților noștri prelați formează o leafă care poate îngădui asemenea daruri.

*

Se știe că după o veche datină din vremea lui Laurian și Massimu și a cultului pentru latinitate, Academia Romîna tipărește traduceri din autorii clasici ai Romei. Acuma se lucrează la Tit-Liviu. Nimeni nu cetește aceste cărți, frumos și îngrijit tipărite; cîte un elev de liceu le întrebuintează doar în locul juxtei. Causa acestei neatentii statornice e alegerea greșită a autorilor. Firește că s'ar fi folosit nespus mai mult, dacă s'ar fi dat lui Coșbuc, maestrul traducător al lui Vergiliu, sarcina de a îmbogăți literatura noastră, puind uneori chiar un cuvînt nedeplin corespunzător. În sfîrșit, clasicii nu pot fi traduși cu frumuseță decît cu condiția de a fi destul de liberal față de textul lor: altfel prea miroasă a vechiū și a muced, și publicul nostru mai ales nu poate înțelege un fel de rostire cu totul deosebit de al timpurilor noastre.

*

Numărul întii din *Făt-Frumos*, anul II, are două poezii bune, de d. Moldovanu, unul din colaboratorii obișnuiți ai revistei, și o foarte duiosă nuvelă din trecutul boieresc al Moldovei de Emilgar (Gîrleanu). Revista birădeană începe un an nou: cei mulți înainte!

*

Abia acum primim de la d. I. Petrescu, profesor la Buzău, apoi la Cîmpu-lung, o mare și însemnată lucrare de istorie a Franciei, care se chiamă: *Henri IV et la liguē evangélique* și care a ieșit în acest an la Paris, cîștigînd autorului ei titlul de elev diplomat al școalei de Înalte Studii de acolo. Cum se face însă că d. I. Petrescu n'a mai scris și nu mai scrie

nimic, cum se face că n'a dat un rînd scris în românește saū despre un subiect românesc, așa în cit pentru noi toți, el a fost și este un necunoscut, e iarăși una din curioșitățile stării anormale a învățămîntului nostru și literaturii noastre.

*

Oricine poate lua cu folos cărticica, întovărășită de un atlas, a d-lui Dimitrie Abeleanu despre *Turcia Europeană*. Acest manual de școală e bine împărțit, limpede scris și, pe lîngă multe știri, unele nouă, despre Aromîni, dă și destule ilustrații privitoare la dînșii.

*

În *Revista noastră* de la 1-iū Septembrie. d-na Laura Vampa, acum profesoară în Macedonia, dă o cronică a vieții din orașele de acolo care merită a fi citită.

*

Semnalăm și din *Gazeta de Duminecă* o foiță sănătos cugetată și cuprinzător scrisă, care dovedește că începe a străbate conștiința despre nevoia unei vieți românești răzîmată numai și numai, în toate așteptările și speranțele ei, pe ea însăși.

N. IORGA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Societatea studentească «*Intrunirea — ce rost să aibă acest urît germanism? — academică romîna Bucovina*», ne trimite al doilea *almanach literar* al său (pe anul 1905, Cernăuți, pp. 113 în 8°). Cea mai mare parte din almanach e îngrijită și prețioasă. Vedem contribuiri din pana unor scriitori cunoscuți ca P. Dulfu, Ion Adam, C. Morariu, Elena Voronca și alții, o frumoasă predică pentru Ștefan cel Mare, ținută la 2 Iulie 1904, în mănăstirea dela Pătna, de către d. Zaharia Voronca, un studiu de valoare asupra trecutului bucovinean dela începutul veacului trecut (apelul Austriacilor către Moldovenii bucovineni pentru războiul contra Polonilor, 1809). Autorul acestui din urmă articol, d. d-r Daniil Verenca ni dă și un facsimil al actului original, iar studiul și-l întemeiază pe consultarea științifică a literaturii speciale. Ni se dau și cîteva poesii, între care unele datorite tînărului poet bucovinean Adrian Forgaci, mort în floarea vristei. Am publicat și noi cîteva versuri frumoase ale regretatului tînăr și am recunoscut de atunci aurul curat al talentului său puternic supt sgura încercărilor uneori sfoase, alte-orî prea avîntate ale începătorului plin de rîvnă. Moartea lui timpurie este o pierdere dureroasă pentru noi toți și mai ales pentru literatura romînească din Bucovina. — D-l F. Taniac publică în almanach două poesii inedite ale lui Eminescu, păstrate de o soră a poetului din Bucovina; sînt mai mult concepte neîngrijite și neînchegate și interesul ce-l aū e pur biografic. Tot d. Taniac ne mai dă și o serie de poesii populare bucovinene.

În editura Socecă et Comp. a apărut de curînd «*Istoria universală sau istoria lumii*», povestită de N. Iorga pentru școlarii clasei II-a secundară și cele corespunzătoare». Manualul e alcătuit după cele mai firești norme pedagogice și caută să dea elevului povestiri și înfățișări plăcute ale materialului de multeori prea încărcat ce-i impun programele de învățămînt oficiale.

*

Excelentul «*Curs complet de limba germană*» pentru școlile secundare al d-lui Aurel C. Popovici și al colaboratorilor săi d.d. G. Bogdan-Duică și N. R. Colceag (la unele clase), a apărut acum, în parte, în nouă ediții, ș. a. pentru casele II, III, IV, VI și VII. Toate manualele din nouă editate sînt revizuite și pe alocurea prelucrate după experiența de pînă acum. Asemenea întiielor ediții, ele urmează cu severitate aceleași norme ale metodelor pedagogice nouă. Întrebuițarea operelor acestui curs complet se impune astăzi fără discuție; într'adevăr sînt o adevărată binefacere pentru învățămîntul nostru astfel de manuale-model, ce aduc an de an însemnate foloase tocmai la una din materiile pînă deunăzi cu totul desprețuite în școlile românești.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ziarul local *Rumänischer Lloyd* reproduce în n-rele sale de la 23 și 25 Septembrie traducerea din *Deutsche Rundschau* a povestirii d-lui Sadoveanu «Cosma Răcoare». Vedem un semn bun, care ar trebui urmat și de celelalte gazete germane din București, — în această atenție pentru literatura țării unde Germanii se simt atît de mulțumiți. Ceia ce dorim cu drept cuvînt e să ne întîlnim mai des cu asemenea dovezî de bine din partea streinilor noștri.

*

În folositoarea «*Biblioteca pentru toți*» a editurii Alcalay au. mai apărut n-rele 230 și 231, cu volumul IV (suplimentar) din *Scrisorile între Ion Ghica și V. Alexandri* și n-rele 232-233, cu traducerea dramei lui Victor Hugo *Ernani*, de H. G. Lecca.

I. SCURTU.